DISTRICTUS

ПАВЕТ

ВЫДАННЕ КРАЯЗНАЎЦАЎ БРАСЛАЎШЧЫНЫ

№ 2 (39) САКАВІК 2005 г.

25 САКАВІКА - ДЗЕНЬ ВОЛІ

1918 БЕЛАРУСКАЯ НАРОДНАЯ РЭСПУБЛІКА 2005

Ад нас хавалі доўга гэту дату –
Яе над ямай крываніў сьвінец,
Яе таптали ў бруд, ламалі кратай,
Душылі дротам, мерзлатою клятай.
Сьмех супастатаў цешыўся: "Канец!"

Імпэрцы так сьпяшаліся з канчынай,
Каб расплодзіць беспамятства рабоў.
Ды за плячыма ў даты той – Айчына,
У курганах сівых, у збройных чынах,
Дзе – паласой па белым – наша кроў.

Мікола Арочка

Газета «Вольная Беларусь» з тэкстам Трацяй Устаўной граматы БНР

Шыльда вайскова-дыпламатычнай місіі БНР

Пячаткі дзяржаўных установаў БНР

ВЕСТКІ

У лютым у Браслаўскай Свята-Успенскай царкве выстаўляўся цудадзейны абраз Божай Маці "Призри на смирение", прывезены з Украіны.

Першая аб'ява абраза – 1420 год. Ікона па паходжанню – са Пскова. Абраз з'явіўся ў сувязі з голадам. Ён згадваецца ў "Другім Пскоўскім летапісе". На сённяшні дзень яна знаходзіцца ў храме Кіеўскага Свята-Уводзінскага мужчынскага манастыра. Існуе ў храме з 1992 года.

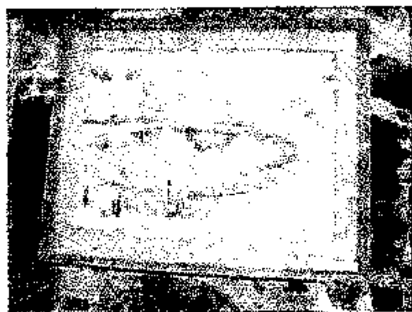
Абраз з'ўляецца цудадзейным: вядомы выпадкі аздараўлення невылечна хворых людзей, пазбаўлення захворванняў сардэчна-сасудзістага, анкалагічнага напраўкаў.

20 лютага ў Музеі традыцыйнай культуры адбылося адкрыццё мастацкай выставы "У чаканні вясны".

Выстава мастакоў клуба "Ля возера", што існуе пры Браслаўскім аб'яднанні музеяў, з'ўляецца традыцыйнай і праводзіцца штогод. На ёй мастакі прадстаўляюць свае лепшыя творы, надводзяць вынікі працы за год . Сёлета выстава носіць назву "У чаканні вясны", якая адпавядае агульнаму настрою твораў удзельнікаў і адчуванню гледачоў.

У выставе прымалі удзел сем мастакоў, якія працуюць у розных тэхніках і накірунках мастацкай творчасці. Ян Антонавіч Рыдзіка, Пётр Шукель аддаюць перавагу алейнаму жывапісу, Цеафан Баркоўскі і Галіна Ставіцкая працуюць у тэхніцы акварэлі, Алена Бялусь, Ірэна Тушканава і Вітольд Паўлюкевіч займаюцца графікай.

У іх творчасці прадстаўлена і жанравая разнастайнасць. Есць тут і пейзаж, і нацюрморт і гістарычныя палотны. Што аб'ядноўвае нашых масткоў, дык гэта любоў да Браслаўшчыны. Амаль усе яны ў захапленні ад родных краявідаў, ад знаёмага з дзяцінства стрыманага каларыту паўночнай Беларусі, ад самабытнай традыцыйнай культуры нашага рэгіёну.

Ёсць яшчэ адна агульная рыса ў мастакоў-удзельнікаў выставы – усе яны па прафесіі настаўнікі. Яны працуюць у школах Браслава і раёна, дзе перадаюць вучням свае майстэрства.

Яна Шыдлоўская

Дзякуй

У маленькай вёсачцы жыла маленькая дзяўчынка, у якой была маленькая звычка заўсёды казаць: "Дзякуй".

Дома, у краме, на полі, у лесе ці проста на вуліцы, гэтае слова было побач. Дзяўчынка дарвала яго людзям, нічога не патрабуючы дзеля сябе. І гэтае слова было ў кожнага чалавека з вёскі, у кожнага дрэва, што стаіць паабапал дарогі, у сонца, у неба, у рэчкі, у вясёлкі!

Бацькі навучылі яе дзякаваць Богу, за хлеб, за зямлю, за жыццё.

І кожную раніцу дзяўчынка казала дзякуй краіне, у якой нарадзілася, за тое, што яна тут жыве, што тут яе бацькі, і дрэвы паабапал дарогі, і сонца, і рэчка, і неба і людзі!..

Кніжка

Гэтая кніжка была куплена яшчэ ў савецкі час за паўтары рублі. Пакрытая пылам, схаваная ад вачэй у самым дальнім кутку шафы, амаль два дзесяцігоддзі прастаяла яна. У доме засталіся двое старых, якія валодалі не вельмі добрым зрокам. Таму пра кнігі яны ўспаміналі зрэдку. Дзеці даўно ўжо выраслі і з'ехалі жыць у горад.

Прыйшло лета. Прыехалі дзеці, а разам з імі – унукі. Маленькія ручкі змахнулі пыл са старой кнігі. Цікаўныя вочы ўглядаюцца ў назву. "Бабуля, прачытай!" Назва кнігі "Беларускія народныя казкі".

"Бабуля, а хто такія беларусы?"

"Беларусы – гэта я, твой дзядуля, твае мама і тата. Мы ўсе нарадзіліся тут. І тут наша Радзіма".

Словы святыя ...

Мір без маці

Дзіцячы дом святкаваў гэтай восенню сваё дванаццацігоддзе. Гэта быў велізарны шэры будынак з вялікімі няўтульнымі вокнамі і шэрым дахам. Вакол дома раскінуў свае зялёныя рукі вялікі прыгожы сад. Каля дома мітусіліся сотні аднолькавых хлопчыкаў і дзяўчынак. У садзе стаялі доўгія сталы з вялікай колькасцю ежы і ліманада. Гучала музыка. Перад домам утварылася велізная калейка з машын. Людзі ехалі з падарункамі: лялькамі, машынкамі, каляровымі алоўкамі, мяккімі цацкамі, роварамі, цукеркамі і жвачкамі.

Прагучалі словы дырэктара. Пачаліся танцы, гульні. Дзецям раздалі падарункі. Госці гулялі па садзе.

Маладая пара ішла ўтульнай алейкай. Раптам іх увагу прыцягнула маленькая дзяўчынка, яна сядзела адна і зусім без падарунка.

"Дзяўчынка, што табе падараваць?"- спыталі людзі.

"Маму,"- пачулася ў адказ.

Туга

Яна вельмі любіла сваю краіну і таму доўга пакутавала ад неабходнасці з'ехаць. Чалавек, якога яна кахае жыве ў Марока. І зараз яна – яго жонка.

Аэрапорт. Апошні позірк на любыя пагоркі, лясы, лугі. Зямля ўжо схавалася за аблокамі, а яна ўсё глядзела туды...

Іншыя краявіды перад яе вачыма. Іншая мова, іншае жыццё.

Замежная пошта штодня адпраўляла лісты на Радзіму. І гэта было адзінае паветра, якім яна дыхала ў чужым краі.

Невядомая рука пісала апошнюю старонку яе жыцця. Цытую: "хворую жанчыну адвезлі ў край, дзе яна нарадзілася. За месяцы цяжкага становішча гэта былі першыя і апошнія словы, пачутыя ад хворай: Радзіма, прымай мяне!"

Спакой

Праз бруднае вакно міжгародняга аўтобуса дзяўчына пазнае родныя краявіды. Яна – студэнтка-першакурсніца. Першы год як выехала з хаты. Не сказаць, каб з жыллём ёй пашанцавала (сварлівая гаспадыня праз дзень наргажала выгнаць яе з пакоя немаведама за што), але вучылася яна добра.

Кожны праз гэта праходзіць, маю на ўвазе цяжкі перыяд у жыцці. Яна пакутавала. Праблемы з жыллём, грошы скралі, да таго ж пасварылася з хлопцам. А ўсё з-за таго, што замест дыскатэкі засталася ў хаце вучыць лекцыю. Зараз ехала дадому пабачыць родных ды й запасы папоўніць.

Пра праблемы думала маўчаць.

На прыпынку ўжо чакала маці. Не вытрымала. З плачам кінулася ў абдымкі. Па дарозе ўсё распавяла. Маці трымала яе тоненькую ручку і нічога не казала. І ёй было так добра і спакойна, і ёй здавалася, зноў прыйшлі тыя часы шчаслівага дзяцінства!..

Яна нахілілася да маці і ціха, каб пачула толькі яна, прамовіла: "Мама, я так цябе люблю!"

Здрада

У краіне панавалі цяжкія часы. Кожны дзень неба было шэрым. Здавалася, сонца ўжо ніколі не загляне ў гэты закінуты Богам край. Бесперапынныя войны спустошылі пладавітыя палі, пазабівалі людзей, знішчылі апошнюю веру ва ўратаванне. Рэкі зрабіліся чырвонымі ад крыві, зямля стала салёнаю ад слёз, не было чуваць песень. Але людзі, хаця і стомленыя барацьбой, усё ж жылі, працавалі, не пакладаючы рук, баючыся паскардзіцца на свой лёс, каб яшчэ горш не зрабілася.

У гэтай краіне жыў чалавек. Працаваў і пакутаваў разам з усімі. Урэшце – абрыдла. "Колькі можна змагацца? Недзе там, далёка за морам жывуць людзі, не ведаючы гэтых страшных пакут, што церпім мы". І ён пайшоў. Пайшоў туды, дзе свеціць сонца, туды, дзе весела спяваюць птушкі, туды, дзе людзі бесклапотна бавяць час. Пайшоў. А краіна засталася, спустошаная, чорная, непрыгожая.

Чалавеку было добра на новай зямлі. Ён еў і піў удосталь, днём спаў пад дрэвамі, падстаўляючы твар шапчотнаму ветрыку, ласкавае сонейка наклала на яго твары бронзавае адценне. У адказ на пытанні тутэйшых, адкуль ён і дзе яго Радзіма, адказваў: краіна, з якой я прыйшоў, зруйнаваная, абрабаваная і непрыгожая, а Радзіма мая – тут.

Прайшлі гады. А чалавек больш не ўзгадваў сваю краіну. Яму было добра. Сонечная раніца, такая як і ўсе на гэтай зямлі, ператварылася ў пачатак рабавання і нялюдскай жорсткасці. "Ягоны Рай" захапілі. На вуліцах было відаць перапужаныя твары палонных, чуліся крыкі жанчын і дзяцей. Жыццё станавілася немагчымым.

Чалавеку зноў зрабілася цяжка. І ён пайшоў. Пайшоў туды, дзе квітнелі сады і прыгожыя жанчыны збіралі спелы ўраджай. Яму вельмі спадабаўся гэты куточак. Чалавек застаўся там. Ён еў і піў удосталь, днём спаў пад дрэвамі, убаюканы лагодным спевам жанчын. Яму было добра. У адказ на пытанне, а дзе ж яго Радзіма, адказваў: Тут. Бесклапотнае жыццё скончылася. Моцны вецер знёс дамы, знішчыў сады, зрабіў сумнымі людзей.

Чалавек зноў у дарозе. Ногі яго сцёрты ў кроў, на цёмных валасах з'явіліся срэбныя ніткі, а ён усё ідзе і ідзе. На даляглядзе раптам паказалася жытнёвае поле, поўнае спелых каласоў, а над ім чыстае неба, дзе свяціла вялікае сонца, даруючы свае промні людзям. Ён пачуў дзівосныя спевы, і яны былі непадобныя да тых, што спявалі жанчыны, збіраючы апельсіны. Гэта былі "яго" песні. Ён пазнаў "сваіх" людзей, "сваю" краіну. Шырокая ўсмешка зайграла ў яго на твары. Ён пазнаў. Але чаму такой усмешкі не было ў людзей?..

Нешта нясцерпна балючае кальнула па сэрцы. Здрада. Ён заўсёды ішоў туды, дзе было добра, пакінуўшы Радзіму пакутаваць. І вось ён тут...

Чалавек упаў на калені і пачаў цалаваць зямлю, прасіць прабачэння. Ён зразумеў: месца яго спрадвеку было тут. І Радзіма даравала яму... Даравала здраду, дараваламану. Бо Радзіма, як маці, ніколі не здрадзіць сваім дзецям...

Маці

Пранізлівы крык разнёсся на хаце. Пачуліся галасы, з'явіліся ўсмешкі, нехта запляскаў у далоні. Хлопчык! Сёння ў гэтай хаце свята. Гаспадары святкуюць нараджэнне так доўгачаканага дзіцяці. На стале з'яўляюцца кілішкі, "пякучы напой", кілбаса, бульба, гуркі. "Калі ласка, за стол. Чым багаты, тым і рады!"

Стараданўняй
Літоўскай Пагоні
не разьбіць,
не спыніць,
не стрымаць!!!

Максім Багдановіч

Мінулі гады. Ператварыліся ў мінулае. У мінулым былі першыя крокі, першае слова, школа, нават першае каханне паспела захапіць, а пасля, нацешыўшыся, і адпусціць хлопца.

Цяжка жылося сям'і. Бацька штодзень працаваў у полі. Маці гаспадарыла, час ад часу ходзячы мыць бялізну за грошы. А хлопец рос. Рос і назіраў. Назіраў мужыцкі твар бацькі, назіраў нязграбны стан маці, што кожны дзень мітусіўся ля печы. Чуў простую мову, еў простую ежу. І ўсё ў ім выклікала агіду. Свежай вясновай раніцай ён пайшоў з дому, прыхапіўшы грошы, што бацькі крывёй і потам здабывалі на новую хату. Падаўся ў горад.

Брукаваная вуліца пасля дажджу выглядае асабліва прывабна. Маленькія каменьчыкі зіхацяць і пераліваюцца ў промнях лагоднага сонца, якое яшчэ нясмела выглядвае з-за хмар. Ён ідзе. Толькі яго не пазнаць. На бацькоўскія грошы хлопец купіў дарагое адзенне, новыя боты. Зайшоўшы ў любы рэстаран, можна было заўважыць знаёмы твар заўсёды ў мілай кампаніі якой-небудзь прывабнай дамы. Між тым паліцыя вяла пошук злачынцы, які па-майстэрску краў грошы ў крамах горада. Злавілі. Пасадзілі за краты. Навіна поштай "чутак" хутка даляцела да бацькоў. Пазычыўшы ў суседзяў, маці рушае ў кірунку горада. Грошы знаходзяць сваё месца ў кішэні суддзі, а хлопец зноў на свабодзе. Не сказаўшы і слова падзякі свайму збавіцелю, накіроўваецца да дзвярэй... Па шчацэ маці коцяцца буйныя слёзы...

Ён ідзе. Толькі яго не пазнаць. Абадраны, а калісьці такі новы і прывабны строй, ледзь прыкрывае голае цела. Боты даўно ўжо просяць есці ў гаспадара, які сам еў некалькі дзён назад. Ён ідзе ў вёску, нікому непатрэбны ў вялікім і злым горадзе, які любіць тоўстыя партманэ і дурняў.

Старая хата пакасілася на бок. Дворык, калісьці дагледжаны, зараз зарос хмызняком. А на могілках з'явіўся новы надмагільны камень з імем бацькі. Ля яго сядзіць жанчына. Гэта маці...

Ён упаў на калені і пачаў цалаваць рукі маці, просячы прабачэння. І яна даравала яму... Даравала здраду, даравала ману. Бо маці, як Радзіма, ніколі не здрадзіць сваім дзецям.

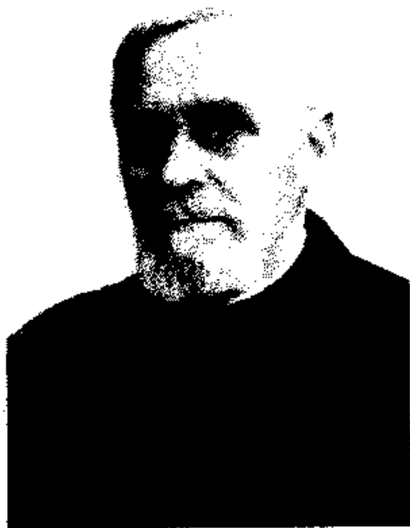
Малітва

Вечар. Цёмны пакой. Холадна. На падлозе перад вобразам стаіць **маці**. Па шчаках яе коцяцца слёзы, чуецца шэпт. Да мяне далятаюць апошнія словы: "Зрабі свабоднай. Зрабі шчаслівай **Радзіму** нашу і наш народ"...

Галіна Сутула з Глыбокага праз Уладзіслава Міцкевіча перадала ў дарунак бібліятэцы музейнага аб'яднання падборку каштоўных беларускіх выданняў, падрыхтаваных беларускімі дзеячамі замежжа. Кніга Язэпа Малецкага "Пад знакам Пагоні (Таронта, 1976 г.)" утрымлівае матэрыялы, звязаныя з Браслаўшчынай. Яе аўтар, вядомы беларускі дзеяч, паходзіць з в. Якужы на Мёршчыне, навучаўся ў Друйскай гімназіі айцоў-марыянаў. Пасля вайны Я.Малецкі жыў у Аўстраліі. Памёр у 1982 годзе. Дарэчы, на сродкі яго жонкі выкананы некаторыя рэстаўрацыйныя працы ў Друйскім касцёле Св. Троіцы, аб чым сведчаць памятныя дошкі. "Пад знакам Пагоні" – гэта ўспаміны пра падзеі другой сусветнай вайны.

Перададзены таксама тры выданні раманаў вядомага празаіка, паэта, драматурга Кастуся Акулы, які нарадзіўся ў 1925 годзе ў вёсцы Вэрацеі Докшыцкага раёна, а з 1947 года жыве ў Канадзе. Усе выданні маюць аўтограф аўтара. Зборнік "Усякая ўсячына" (Таронта, 1984 г.) уключае прозу, паэзію, п'есу "Тараканы ў саладусе", аўтабіяграфічныя матэрыялы. Трэцяя частка трылогіі "Гараватка" – "Беларусы, вас чакае зямля" (Таронта, 1981 г.), адлюстроўвае гістарычны лёс Беларусі, якая выстаяла ў змаганні з чужаземцамі. Трэцяя кніга К.Акулы "Заўтра – гэта ўчора" (Таронта, Нью-Ёрк) выдадзена на англійскай мове.

Кнігі, перададзеныя Галінай Сутулай, чакаюць свайго чытача.

ЯЗЭП ГЕРМАНОВІЧ
(1890-1978)
(да 115 годдзя з дня нараджэння)

Каталіцкі святар усходняга абраду, манах-марыянін, місіянер, рэлігійны і культурна-асветны дзеяч, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., педагог, пісьменнік, паэт і публіцыст. У літаратурным жыцці выступаў над псеўданімам Вінцук Адважны.

Нарадзіўся 20.02.1890 г. у мястэчку Гальшаны Ашмянскага павета Віленскай губ. Паходзіў з сялянскай сям'і: бацькі – Станіслаў і Ганна (з дому Савіцкіх) Германовічы. Вучыўся ў Гальшанскай пачатковай школе і ў гарадской школе ў Ашмянах. Скончыў Віленскую духоўную каталіцкую семінарыю (1913). Пасвячоны ў святары 29.06.1913. Тады ж распачаў душпастырскую дзейнасць як вікарый у мясцовасці Далістова Беластоцкага павета. Пазней працаваў у розных парафіях Беластоцкага дэканата (Беласток, Крынкі, Мсцібова, Вялікая Лапеніца). З 1921 г. – сябра Таварыства беларускай мовы. У 1924 г. уступіў у ордэн айцоў марыянаў. Служыў пробашчам у Друі, дзе адначасова выкладаў Закон Божы і лацінскую мову ў гімназіі. Шырока выступаў у беларускім перыядычным друку ("Krynica", "Chrścijanskaja Dumka"). Праследаваўся польскімі свецкімі і духоўнымі ўладамі. З 1932 г. займаўся місіянерскай дзейнасцю ў Харбіне (Маньчжурыя). На стане здароўя ў 1936 г. вярнуўся ў Заходнюю Беларусь. Кіраваў у Вільні Беларускім домам марыянаў. У 1938 г. дэпартаваны польскімі ўладамі ў Цэнтральную Польшчу, адкуль у хуткім часе зноў выехаў у Харбін. У 1948 г. арыштаваны кітайскімі ўладамі і перададзены органам савецкай бяспекі. Да 1955 г. знаходзіўся ў канцэнтрацыйных лагерах у Сібіры. Пасля вызвалення быў змушаны выехаць у Польшчу, адкуль напрыканцы 1959 г. выехаў у Італію, пазней – у Вялікабрытанію. Прымаў удзел у рэлігійным і культурным жыцці беларускага замежжа. Рэдагаваў часопіс "Божым шляхам". Напісаў успаміны "Кітай – Сібір – Масква". Памёр 26.12.1978 г. у Лондане. Пахаваны на могілках св. Панкрата.

Чэслаў Сіповіч: слова да настаўніка

Айцец Гэрмановіч, скончыўшы навіцыят, перш быў назначаны пробашчам у Друі, пасьля магістрам навіцыяту, а так жа настаўнікам закону Божага і лацінскай мовы ў гімназіі. Ён умеў узгадовываць хлапчукоў, зацікавіць іх, а асабліва ўмеў прышчэпліваць любоў да роднай беларускай мовы, якую ў Польшчы тады прасьледавалі і якой не маглі нават навучаць у самой друйскай гімназіі, дзе каля 90% вучняў былі беларусамі, а кіраўнікамі яе былі так-жа айцы Марыяне беларусы.

На жаль ня доўга працавалі разам Марыяне беларусы. У 1928 г. выехаў у Харбін Ф.Абрантовіч, а у 1932 г. яму на падмогу выехаў так-жа а. Язэп Гэрмановіч. Пасьля шматлікіх гадоў не магу забыць таго сумна-прыгожага разьвітаньня з дарагім а.Язэпам у Друі. Усе былі ўсхваляваныя, пачынаючы ад а.Цікоты, Супэрыёра Друйскага Дому, а канчаючы на наймалодшым хлапчуку з інтэрнату. Сьпявалі мы тады песьні «О край родны, край прыгожы», «Хмары хмары, што па небе носіцесь гарамі...», і іншыя. Шчымела сэрца ня толькі таму, што пакідае нас дарагі наш чалавек, які не для аднаго з нас стаўся новым бацькам, але й таму, што наша краіна траціла яшчэ аднаго сьвятара і дзеяча, якога а нельга было заступіць.

У Харбіне, хаця вонкавыя абставіны былі вельмі розныя ад тых у Друі, айцу Гэрмановічу прыйшлося рабіць тое самае па сутнасьці, што і ў Друі: узгадовываць моладзь. У суравейшым клімаце, у ўмовах не лягчэйшых, чымся ў Друі, а.Язэп выконваў абавязкі дырэктара гімназіі, спаведніка жаночых манастыроў, выхаваўцы інтэрнату, настаўніка. Усё гэта моцна падкасіла яго сілы і ў 1936 г. ён павінен быў вярнуцца на бацькаўшчыну, гэтым разам у Вільню. Тут назначаны быў кіраўніком (пасьля а.Юрага Кашыры) беларускага марыянскага Дому Студэнтаў пры вуліцы Жыгімонта. Дом гэты быў парасткам Друйскага Дому і меў за мэту прыгатаваньне будучых сьвятароў. Была моладзь, кіпела праца. Ня раз пабывалі ў тым доме беларускія сьвятары, дзеячы, мастакі і паэты. Помню адведалі нас ксяндзы Ад.Станкевіч, Ул.Талочка, Навіцкі, Семашкевіч (паэт Быліна) і іншыя. Гасьцілі ў нас так-жа Антон Луцкевіч, Трэпка, Шутовіч, Дубейкаускі, Максім Танк, Забэйда-Суміцкі.

Віленскі беларускі дом Айцоў Мары-янаў быў сапраўднай клетачкай беларускага духовага адраджэньня. Аднак праіснаваў ён толькі 3 гады. Польскія адміністрацыйныя ўлады зьнішчыўшы беларускі кляштар у Друі, не далі змогі для існаваньня так-жа віленскаму дому. Айцец Язэп Гэрмановіч і ўсе студэнты сэмінарысты ў 1938 г. былі выселеныя ў цэнтральную Польшчу. Адтуль а.Гэрмановіч ізноў праз Рым выехаў на працу ў Харбін і ізноў спаткаўся там з айцамі Абрантовічам і пасьля з Андрэям Цікота. Працуе а.Язэп аж да 1948 г., калі кітайскія камуністы разам з іншымі айцамі і настаўнікамі гімназіі яго арыштавалі і перадалі савецкаму НКВД. Падобна як і іншыя яго сябры, а.Гэрмановіч быў завочна засуджаны на 25 гадоў прымусовых лягерных работ.

Бог аднак у сваім міласэрдзі скараціў той несправядлівы сталінскі прысуд да шасьці з паловай гадоў і а.Язэп, хаця і зьнішчаны фізычна, бадзёры аднак і моцны на духу, у 1955 годзе высланы са-вецкімі ўладамі ў Польшчу. Адтуль у канцы 1959 г. удаецца яму вырвацца ў вольны сьвет. Тут ён напісаў свае "Ўспаміны" і паэтычны твор "Князь і Лапаць".

Вельмі бурлівае і цяжкое жыцьцё нашага а.Юбілята ня спрыяла яго творчасьці. Аднак ня гледзячы на ўсё, з пад яго пяра выйшла шмат твораў у форме аповесьцяў і паэзіі.

Айцец Гэрмановіч пачаў пісаць будучы яшчэ пробашчам у Вялікай Лапеніцы. Першы яго артыкул быў надрукаваны ў віленскай "Крыніцы" у 1919 г. пад назовам "Хто мы?" Быў ён падпісаны псэўдонімам "Хлопчык з пад Горадні". Пасьля таго, як стаў пісаць, здарылася яму спаткацца з

Друя. Кляштар айцоў Марыянаў

Максімам Гарэцкім.

- Ксёндз, ты мусіш пісаць! Грэх, калі ня будзеш! – сказаў ведамы пісьменьнік-крытык.

Словы Гарэцкага былі добрай заахвотай. Гэрмановіч – ён жа Вінцук Адважны – пісаў, дзе толькі быў і дзе толькі мог. Да пісаньня падганяла яго ня толькі хваля беларускага агульнага адраджэньня, але так жа патрэба ўнутраная паэты. Ён пісаў аб сабе:

"Іграю, іграці я мушу.
Тут ноты жыцьцём напісаны,
Дык будуць усе прачытаны,
Як струны жывыя парушу..."

Творчасьць Вінцука Адважнага адзначаецца моцным патрыятызмам, глыбока рэлігійным настроем. Так-жа ў ёй шмат далікатнага беларуска гумару. Дагэтуль паявіліся ў друку асобнымі кніжкамі наступныя творы:

1. Як Казюк сабраўся да споведзі, Вільня. 1928.
2. Казюковае жаніцьства, Вільня. 1929.
3. Як Гануля зьбіралася ў Аргентыну, Вільня. 1930.
4. Адам і Анелька, Вільня. 1931.
5. Канёк-Гарбунёк, Вільня. 1932.
6. Унія на Палесьсі, Вільня. 1932.
7. Бэтлейка, Вільня. 1932.
8. Беларускія Цымбалы, Вільня. 1933.
9. Хлапец, Вільня. 1936.
10. Кітай-Сібір-Масква (Успаміны), Мюнхэн. 1962.
11. Князь і Лапаць, у друку.

Аб творах пад нумарамі 1-8 знаходзім іх агляд у ўступе да кніжкі "Беларускія Цымбалы" пяра Кс. Адама Станкевіча. Ён-жа там гэтак адзываецца:

"Агулам Вінцук Адважны у сваім паэтыцкім творстве стаіць на грунце несьмяротных ідэалаў Хрыстовай рэлігіі і этыкі, як бы паказваючы гэтым найвышэйшую мэту мастацтва і поэтыцкай тэхнікі: з гэтых ідэалаў чэрпае поэтыцкае натхненьне, да іх кліча свой народ і ў іх бача непарушную веру ў пэўнае зьдзейсьненьне беларускіх народных ідэалаў, бо справа народная ў В.Адважнага гэта частка справы Божай".

Трэба заўважыць, што шмат твораў айца Гэрмановіча загінула, асабліва шкада арыгінальных ягоных баек, а так-жа тлумачэньняў Крылова, Красіцкага і іншых ведамых аўтараў. Усё, што было напісана ў Харбіне, там і асталося.

"Успаміны" былі даручаны вялікаму і Добраму Яну XXIII, каторы, калі прымаў нашага сьвятара, казаў яму: "Не ўпадзі ізноў у рукі тваіх ворагаў!.."

Спадзяёмся, што наш Юбілят, атрымаўшы благаслаўленьне ад таго-ж Папы і шмат добрых пажаданьняў з усіх куткоў сьвету, пажыве нам яшчэ і не адно напіша на славу Божую і Беларусі.

Вучань Вінцука Адважнага [Часлаў Сіповіч]

Друкуецца паводле часопіса "Божым шляхам" (Лондан) 1964. № 82.

Вокладка кнігі Язэпа Германовіча «Кітай - Сібір - Масква», перавыдадзенай да 80 гадовага юбілею кляштара Марыянаў у Друі. (Менск - Санкт-Пецярбург.2003 г.)

АНТОН ПАДЗЯВА (1913-1955)

Каталіцкі святар заходняга абраду, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., манах-марыянін.

Нарадзіўся ў 1913 г. у в.Перхулева Дзісенскага павета Віленскай губерні. Паходзіў з беларускай каталіцкай сям'і: бацькі – Габрыель і Марцыяна (з дому Трашчынскіх) Падзявы. Малодшы брат беларускага каталіцкага святара Тамаша Падзявы. Вучыўся ў польскай гімназіі пры Друйскім кляштары і ў Віленскай духоўнай каталіцкай семінарыі. Супрацоўнічаў з беларускім рэлігійным перыядычным друкам. Займаўся перакладамі з літоўскай на беларускую мовы (байка "Тры браты" і інш.). У 30-я гады – у ордэне айцоў марыянаў у Друйскім кляштары. Пасля дэпартацыі з Друі ў 1938 г. беларускіх святароў і клерыкаў жыў у кляштары айцоў марыянаў на Бялянах у Варшаве. Вучыўся ў Варшаўскай духоўнай каталіцкай акадэміі. З часоў вучобы ў Друі звязаны з беларускім нацыянальна-рэлігійным рухам. Памёр у 1955 г. у мясцовасці Скужэц недалёка ад г. Сельдцы. Пахаваны на мясцовых могілках.

ТАМАШ ПАДЗЯВА (1906 – 1975)

Каталіцкі святар усходняга абраду, марыянін, тэолаг, місіянер, доктар філасофіі, сябра Марыянскай капітулы ў Рыме, рэлігійны і культурна-асветны дзеяч, вучоны, сацыёлаг, педагог і публіцыст.

Нарадзіўся 6 лютага 1906 г. у в.Перхулева Дзісенскага павета Віленскай губерні. Паходзіў з беларускай каталіцкай сям'і: бацькі – Габрыель і Марцыяна (з дому Трашчынскіх) Падзявы. У 1926 г. уступіў у навіцыят айцоў марыянаў у Друі. Там жа скончыў гімназію (1929). Працягваў вучобу ў папскім Грыгарыянскім універсітэце ў Рыме. Пасвячоны ў святары 23.12.1934. З 1935 г. займаўся місіянерскай дзейнасцю ў Харбіне (Маньчжурыя). Працаваў выхавацелем, прэфектам і духоўнікам у місіі св.Мікалая. Супрацоўнічаў з харбінскім місіянерскім перыядычным выданнем "Католический вестник". Напрыканцы снежня 1948 г. арыштаваны кітайскімі вайсковымі ўладамі. Перададзены органам савецкай бяспекі. Да 1955 г. знаходзіўся ў адным з канцэнтрацыйных лагераў у Тайшэце (Усходняя Сібір). Пасля вызвалення вярнуўся ў Польшчу, дзе займаўся навуковай і педагагічнай дзейнасцю. У 1969 г. выехаў у Рым, а пазней у Лондан. Прымаў удзел у рэлігійным і культурным жыцці беларускага замежжа. Выступаў на старонках эмігранцкіх рэлігійных выданняў ("Божым шляхам" і інш.), удзельнічаў у працы Беларускай секцыі Ватыканскага радыё. Памёр 2.10.1975 г. у Лондане. Пахаваны там жа на могілках Дзевы Марыі.

ФЕЛІКС ЖУРНЯ
(1913-1982)

Каталіцкі святар заходняга абраду, манах-марыянін, рэлігійны і культурна-грамадскі дзеяч, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., гісторык, публіцыст, бібліяфіл, педагог.

Нарадзіўся 20.06.1913 г. у в.Зарэчча на Браслаўшчыне. Паходзіў з сялянскай сям'і беларусаў-католікаў. У 1927 г. паступіў у Друйскую гімназію пры кляштары беларускіх айцоў марыянаў. У час вучобы з асаблівай павагай ставіўся да настаўніка і духоўнага апекуна святара Я.Германовіча З 1932 г. – у ордэне айцоў марыянаў. Пасля заканчэння гімназіі разам з іншымі беларускімі клерыкамі прадоўжыў вучобу ў Вільні, дзе паглыбляў свае веды па тэалогіі і філасофіі. У 1938 г., пасля дэпартацыі польскімі ўладамі беларускіх святароў і клерыкаў з Друйскага кляштара айцоў марыянаў, пераехаў у Варшаву. Там прадоўжыў вучобу. Пасвячоны ў святары ў 1943 г. Да 1966 г. праводзіў душпастырскую працу ў Польшчы пры марыянскіх кляштарах выконваў абавязкі шпітальнага капелана і магістра навіцыята. Служыў пры капліцы сясцёр Міласэрнасці ў парафіі Гара Кальварыя Варэцкага дэканата. Пасля заснавання ў Варшаве Беларускага грамадска-культурнага таварыства прымаў удзел у яго пасяджэннях і культурна-нацыянальных нарадах. У 1966 г. па ініцыятыве і пры падтрымцы беларускіх святароў пераехаў у Вялікабрытанію. Супрацоўнічаў з беларускім рэлігійным часопісам "Божым шляхам". Выступаў на яго старонках з артыкуламі тэалагічнага і культурна-асветнага характару. Даследаваў гісторыю беларускіх рэлігійных выданняў XIX – XX стст. Дзейны сябра Беларускай каталіцкай місіі ў Вялікабрытаніі. У апошнія гады душпастырскай дзейнасці быў абраны суперыёрам Беларускага дома марыянаў у Лондане. У складзе беларускай дэлегацыі святароў 29.11-05.12.1982 г. знаходзіўся ў Ватыкане. 01.12.1982 г. на аўдыенцыі у папы Іаана Паўла II браў удзел у абмеркаванні пытання пра стан каталіцкай царквы і пастырскай працы сярод беларусаў на бацькаўшчыне і ў эміграцыі. Неўзабаве пасля вяртання з Рыма раптоўна памёр 11.12.1982 г. у Лондане.

МІХАІЛ ДАЛЕЦКІ
(1884-пасля 1939)

Каталіцкі святар заходняга абраду, ганаровы канонік Пінскай кафедральнай капітулы, удзельнік беларускага хрысціянскага руху XX ст., душпастыр.

Нарадзіўся 11.08.1884 г. у в.Абабы Слабодскай воласці Новааляксандраўскага павета Віленскай губ. Паходзіў з сялянскай сям'і: бацькі – Ігнат і Іаанна (з дому Багародзяў) Далецкія. Атрымаў хатнюю адукацыю. Здаў экзамен на атэстат сталасці пры Кадэцкім корпусе імператара Аляксандра II у Пецярбургу. У 1904 – 1909 гг. вучыўся ў Магілёўскай духоўнай каталіцкай семінарыі ў Пецярбургу. Пасвячоны ў святары 19.05.1909 г. біскупам С.Данісевічам у Пецярбургу. Першыя гады душпастырскай дзейнасці правёў на пасадзе вікарыя ў Пінску. У 1911 г. – адміністратар Старчыцкай парафіі Слуцкага дэканата. На ўрачыстасцях з нагоды ўзвядзення ў сан біскупа Ф.Карэвіча ў 1914 г. выступіў па пытанні ўжывання беларускай мовы ў касцёле. Карэспандаваў і матэрыяльна падтрымліваў выданне першай беларускай каталіцкай газеты "Bielarus". З 1924 г. – на пасадзе пробашча ў парафіі Уселюб Пінскай дыяцэзіі. У 1933 г. прызначаны пробашчам і дэканам у Навагрудак.

Матэрыялы пра Я.Германовіча, а таксама пра святароў з Браслаўшчыны друкуюцца паводле выдання: Ю.Гарбінскі. Беларускія рэлігійныя дзеячы XX стагоддзя. Мінск-Мюнхен. 1999 г.

Сяргей Ёрш

ЗАБЫТЫ ПАЭТ З БРАСЛАЎШЧЫНЫ

Калісьці, у размове зь беларускім дзеячом з Варшавы сьв. Пам. Янкам Жамойціным, я пачуў прозьвішча паэта Язэпа Пабяржына. Зь ім ён пазнаёміўся ў савецкім лягеры ў Казахстане ў пачатку 1950-х гадоў.

Пра Пабяржына я чуў і раней, ад былога сябры Саюзу беларускай моладзі і Беларускай незалежніцкай партыі Віктара Сікоры з-пад Шаркаўшчыны. Толькі памылкова ён яго называў Пабяржой – быў зь ім мала знаёмы. Паводле Сікоры, Пабяржа паходзіў з Браслаўшчыны (Жамойцін, відаць, памылкова называў Глыбоччыну), там жа ён дзейнічаў падчас нямецкай акупацыі. Вясной 1944 г. Язэп Пабяржын некалькі месяцаў займаўся на менскіх курсах вышэйшых кіраўнікоў СБМ, быў прыняты ў сябры падпольнай БНП. Магчыма, нават быў кіраўніком Браслаўскай суполкі гэтай нацыянальнай партыі. Летам 1944 г. Пабяржын, разам з сябрамі, падаўся на Захад, але не спыніў свайго ўдзелу ў беларускім вызвольным руху. Ва Ўсходняй Прусіі ён уступіў у беларускі дэсантны батальён "Дальвіц", які нямецкая вайсковая разьведка рыхтавала для закідкі ў БССР – для разгортваньня антысавецкага партызанскага руху.

У вольны час "камандас" Пабяржын піша вершы, чытае іх сябрам. Пра першы публічны ягоны выступ 10 сьнежня 1944 г. пісала бэрлінская беларуская газэта "Раніца", схаваўшы прозьвішча паэта пад крыптанімам "П": "Кожны верш хоць і малады формаю, нерапоўнены гэтак сама маладым фанатычным пачуцьцём і ідэяю змаганьня і перамогі".

Не паверым мы болей нікому.
Не падманіць нас болей ніхто.
На сябе маем толькі надзею
І на сьцяг наш з Пагоняй сьвятой, - чытаў

Пабяржын адзін са сваіх баявых вершаў.

Альбо такія радкі:

Толькі той беларус, хто ў хаосе
Разбурэньня імпэрый гнілых,
Жне нястомна буйныя калосьсі
Для вызвольных ідэяў сьвятых.

На ягоныя вершы былі напісаныя некалькі вайсковых песьняў, што сьпявалі жаўнеры дэсантнага батальёну.

У траўні 1945 г. беларускія вайскоўцы "Дальвіца" здалі зброю чэскім партызанам, а самыя групамі прабіраліся на Захад альбо ў Польшчу. Язэп Пабяржын выбраў апошні варыянт – ён хацеў праз Польшчу вярнуцца на Бацькаўшчыну, каб змагацца за волю і незалежнасць Беларусі. У чэрвені 1945 г. ён бярэ ўдзел у тайнай нарадзе кіраўнікоў БНП у Варшаве (прысутнічалі: Мікола Шкялёнак, Усевалад Родзька, браты Лявон і Юрка Луцкевічы). Неўзабаве адбыўся правал і многія сябры БНП, якія знаходзіліся ў Польшчы, былі арыштаваныя. Магчыма, тады трапіў у рукі чэкістаў і Пабяржын. Але не выключана, што ён мог быць арыштаваны пазьней, ужо на тэрыторыі Беларусі. Я. Пабяржын быў асуджаны, тэрмін адбываў у Казахстане. Там, у лягеры для інвалідаў і непрыдатных да працы вязьняў у Спаску, яго сустрэў таксама сябра БНП Янка Жамойцін. Праз дзесяцігодзьдзі ён напіша ў сваіх успамінах такія радкі: "Іншым вельмі цікавым хлопцам быў Юзік Пабяржын ... Былы вайсковец – змагар за незалежнасьць, паэт, прынцыповы ў сваіх пераканьнях і незалежнасьці думак, неразрыўны спадарожнік сваёй паэтычнай музы. Думкі яго, гнаныя

пачуццямі, плылі так хутка, што найспраўнейшая рука не пасьпявала замацоўваць іх на паперы".

Жамойцін казаў мне, што мае ў сваім архіве вершы Пабяржына. Думаў я, што яшчэ пасьпею зрабіць для сябе копію, але Жамойцін раптоўна памёр. Урыўкі з гэтых вершаў ён уставіў у свае ўспаміны.

Вакол няволя, у небе сінь туманаў
Уткала ясных зорак вугалькі.
Калючым дротам доля закранана:
Агні, сабакі, вышкі ды стралкі.

Сігнал адбою зрэйкі заржавелай
Загнаў сяброў на нары ў барак
І я адзін з душою набалелай
Сачу як тухне бледная зара.

За сплётам дроту ў стэпавай далі
Шакалы вылі жудасным выцьцём.
А мне здалося, там лямантавалі
Над маім юным стоптаным жыцьцём.

Мне стала жаль, што вяну не дасьпеўшы,
Што марна гіну ў зьдзеку і нудзе,
Што ўжо не ўбачу гадоў ласкавейшых
І тут бясьсьледны сьлед мой прападзе.

У лягеры ў Пабяржына было падарванае здароўе. Паводле Жамойціна, прычынай быў працяглы высокі ціск крыві. "Атэрасклероз асабліва заатакаваў сасуды ног і пагражаў ампутацыяй ці гангрэнай, што для яго ня было таямніцай" – успамінаў Жамойцін. Яле Язэп Пабяржын у гэтай сітуацыі не адчайваўся, працягваў пісаць вершы, у якіх "бічаваў савецкую імпэрыю і навакольніцкі, антычалавечы лад яе, апяваў красу роднае мовы і краіны і драму суайчыньнікаў". Вершы паэта дапамагалі перахоўваць ягоныя сябры-беларусы. У 1956 г., выходзячы на волю, Янка Жамойцін здолеў вынесьці з сабой зь лягера і частку паэтычных твораў Пабяржына. Больш яго ён ніколі не бачыў.

Вядома, што ў пачатку 1956 г. у лягер у Спаску прыехала камісія для перагляду справаў палітзняволеных. Быў выкліканы для размовы і Пабяржын. Ён не хаваў сваіх поглядаў і проста ў вочы заявіў савецкім пракурорам, што ня бачыць за сабой ніякай віны і калі толькі здарыцца магчымасць, "аддасьць усе сілы барацьбе за незалежнасьць сваёй Бацькаўшчыны". У выніку, язэп Пабяржын быў прызнаны "*неисправимым*" і застаўся ў лягеры. Пра ягоны далейшы лёс нічога невядома. У выпадку, калі ён выжыў у лягерах, мог вярнуцца ў свае родныя мясціны – на Браслаўшчыну. Адзін чалавек, які быў зь ім знаёмы падчас вайны, нядаўна распавядаў мне, што гадоў 10-15 назад, нібыта, бачыў падобнага на яго чалавека ў Браславе. Але ці быў гэта Язэп Пабяржын, невядома.

Кастусь Шыдлоўскі

ДЗМІТРЫЙ ПУЧЫНСКІ

Адным з беларускіх дзеячаў Браслаўшчыны з'яўляецца Дзмітрый Пучынскі – настаўнік, паэт, актыўны селькор. Яго імя аказалася амаль забытым, а творчая спадчына здавалася страчанай.

У выніку пошукаў музей змог сабраць некалькі апублікаваных у "Браслаўскай звяздзе" вершаў. У в.Баркунішкі, дзе апошнія гады правёў бацька Дз.Пучынскага, удалося пазбіраць рэшткі архіва (большая частка папер была знішчана новымі ўладальнікамі хаты). Нядаўна Купчэльская школа перадала музею стос матэрыялаў, звязаных з імем Дз.Пучынскага. Сярод іх – рукапісы вершаў, замалёўкі, дакументы, фотаздымкі. Цяпер з'явілася магчымасць аднавіць асноўныя моманты біяграфіі гэтага адоранага чалавека, скласці ўяўленне аб яго творчым даробку.

Нарадзіўся Дзмітрый Пучынскі 2 лістапада 1923 года ў вёсцы Каліты Мяжанскага сельсавета. Бацька - Іван, праваслаўны селянін з вёскі Ісаі каля Богіна, 1896 г. нараджэння, маці - Стэфаніда з дому Пятроўскіх. Адукацыю Дз.Пучынскі атрымаў у польскіх школах. Маюцца яго пасведчанні Каліцкай, Мяжанскай і Дрысвяцкай школ. Сямігадовую адукацыю ён акурат завяршыў у 1939 г., перад зменай уладаў. Марыў атрымаць мастацкую адукацыю, бо з маленства меў схільнасць да малявання, але асноўнай перашкодай была беднасць і дрэнны стан здароўя.

Дз.Пучынскі быў сярод тых, хто вітаў надыход Чырвонай Арміі, з вязваў з новай уладай надзеі. 20 верасня ён сустракаў савецкіх салдат у сваіх Калітах. Адразу ўключыўся ў грамадскае жыццё, стаў адным з першых камсамольцаў Мяжанскага сельсавета. У сакавіку 1940 г. закончыў шасцімесячныя педагагічныя курсы ў Браславе і стаў працаваць у пачатковых класах.

Перыяд акупацыі правёў у роднай вёсцы. Захаваў некалькі камуністычных кніжак, якія пасля вайны здаў у бібліятэку. Пасля вызвалення ў 1944 г. па загаду камітэта камсамола займаўся арганізацыйнай працай у Карасінскім і Мяжанскім сельсаветах, пазней завочна вучыўся ў Полацкім педтэхнікуме. Працаваў настаўнікам малявання ў Опсаўскай школе (1944 г.), загадваў Станкавіцкай школай (1945 г.), выкладаў у Каліцкай (1946 – 1947 гг.) і Мяжанскай школах. Тым часам у яго развівалася небяспечная хвароба – сухоты. Працу ў школе давялося пакінуць. У 1956 г. прызнаны інвалідам, у 1965 г. атрымаў пенсію па інваліднасці, а 26 снежня 1967 года Дзмітрыя Пучынскага не стала.

Сярод папер сямейнага архіва захаваўся ліст вядомага мастака, нараджэнца Браслаўшчыны Пётры Сергіевіча да бацькі Дзмітрыя, напісаны неўзабаве пасля яго смерці. З ліста вынікае, што П.Сергіевіч і Дз.Пучынскі доўга перапісваліся, але сустрэцца не паспелі. Дарэчы, Пётра Сергіевіч з маленства ведаў маці Дзмітрыя. Дзмітрый Пучынскі ўсведамляў сябе беларускім інтэлігентам, цягнуўся да беларускага пісьменства, сам шукаў шляхоў да творчасці. Захаваліся яго спробы пяра ў прозе, вершах.

Дз.Пучынскі. Аўтапартрэт

Яшчэ ў 1944 годзе ён прапанаваў свае вершы ў беларускую газету "Раніца", якая выходзіла пры нямецкіх уладах. Рэдакцыя газеты іх не апублікавала, адзначыўшы іх слабасць. Гэта не расчаравала пачаткоўца. Вершы Дз.Пучынскі пісаў да канца жыцця. Дачакаўся публікацыі некаторых з іх. У 1959 годзе заняў трэцяе месца ў жанры "Верш" у конкурсе, абвешчаным раённай газетай. У пасляваенныя гады Дз.Пучынскі быў адным з актыўных селькораў Браслаўшчыны. Яго публікацыі часта з'яўляліся на старонках раённай газеты, газет, што выходзілі ў Полацку, Маладзечне, Віцебску, Мінску. Аўтар уздымаў надзённыя праблемы вёскі, вольнага часу моладзі, праблемы транспарту і г.д., пісаў пра цікавых людзей. Цікавіўся літаратурным працэсам у Беларусі. Сярод публікацый Дз.Пучынскага – водгук на першы зборнік Уладзіміра Караткевіча "Матчына душа" (1959 г.), водгукі на творы У.Дубоўкі, Я.Брыля.

Дакумент праўлення Саюза пісьменнікаў БССР 1950 года сведчыць, што Дз.Пучынскі ўдзельнічаў у нарадзе маладых пісьменнікаў. Многія творы паэта сведчаць аб яго несумненнай здольнасці да паэзіі. Але аб гэтым няхай мяркуе чытач па той падборцы, якую мы змяшчаем у нумары.

Яшчэ адным захапленнем Дзмітрыя было маляванне. Захавалася некалькі дзе-сяткаў аркушаў з яго малюнкамі, у асноўным партрэты тых людзей, з якімі аўтар сутыкаўся. Адразу бачны іх непрафесіяналізм, але адчуваецца і прыродная адоранасць аўтара, якой не было наканавана развіцца.

Дзмітрый Пучынскі рана пайшоў з жыцця, але пакінуў у ім свой след. Ён заслугоўвае павагі як любы творца, які насуперак лёсу імкнецца перадаць іншым часцінку сваіх душэўных памкненняў.

* * * * *

З успамінаў юнацтва

Помню браслаўскі узгорак пакаты,
Яхты на возеры сінім Дрывяты.
Белыя ветразі, цёмныя хвалі,
Чайкі над плёсам у высі ныралі...
Хтосьці катаўся,
З русалкамі знаўся –
Я адзінокі стаяў,
Любаваўся.
Я сарамліва,
Натхнённа,
Віхрасты
Ўсё замалёўваць прысаджваўся
часта.
З тога узгорка,
Дзе хвоі з ядлоўцам
Пахнуць смалою,
Праменнямі сонца.

1963 г.

Валуны каля возера Рыча

Убок ударыць хваля з мелі
(Дрыжыць і бераг і зямля),
Каб разбудзіць іх, ды не ўмее
Граніт застыглы размаўляць.
І валуны ляжаць валамі
Здаўна ля сіняе вады.
Зубры таёжнымі шляхамі
Ішлі на вадапой сюды.
Будзілі далеч гнеўным рыкам
І скамянелі тут навек,
І возера з пары той Рычам
Назваў тутэйшы чалавек.

1963 г.

Гудзе азёрны лёд

Гудзе азёрны лёд –
Стары ўцякае год.

Уцякае ў забыццё:
Прайшло яго жыццё,

Праз лёд і праз снягі
Ступае год другі –

Вясёлы, малады;
Яго на ўсе лады

Ля ёлак аж да зор
Услаўляе школьны хор.

Акорды ўвысь ляцяць,
Агні ў сяле гараць...

Ступае новы год,
Гудзе азёрны лёд.

1964 г.

Гэты фотаздымак яшчэ трэба разгадаць. Дзмітрый Пучынскі стаіць справа ад жанчыны. Нарада маладых літаратараў?

« ПАВЕТ » DISTRICTUS
ВЫДАННЕ КРАЯЗНАЎЦАЎ БРАСЛАЎШЧЫНЫ

Наклад 299 асобнікаў. Распаўсюджваецца бясплатна.
Выдаецца з ліпеня 2001 г.

Адказны за выпуск: Кастусь Шыдлоўскі
г.Браслаў, вул.Кастрычніка 11-10, тэл. 21-4-28
E-mail: brasmc@vitebsk.by

Над нумарам *працавалі:* Кастусь Шыдлоўскі, Аляксандр Панцялейка, Валеры Буко

Выдадзена пры дапамозе цэнтра выдавецкіх ініцыятыў «Сумежжа» (Пастава)